

genoegen opgemerkt worden dat door bezuinigingen in 1763/64 de uitgaven f 27586 waren en de inkomsten f 28.634, zodat er een positief saldo van f 1048 is geweest. Dit is beter dan het voorafgaande jaar. Men zal niet nalaten het bestuur tot verdere verbeteringen aan te sporen. Hoewel de verwerving van goud met strenge maatregelen te bevorderen is, moet alle dwingelandij zorgvuldig vermeden worden. Heren XVII hebben opgemerkt dat het besluit van het bestuur van 26 april 1762 strijdig is met de brief van 20 september 1762. [fol. 36] Er zal om uitleg gevraagd worden waarom in het besluit uitvoer van was wordt verboden en in de brief lijkt toegestaan. Men verwijst naar het antwoord op het extract uit de generale missive uit Nederland van 24 september 1761, gevoegd bij de brief van 4 oktober 1763. Daar een totaal uitvoerverbod van was de pachten te zeer zou drukken, werd uitvoer slechts verboden totdat de jaarlijkse bestelling door de Compagnie was uitgevoerd. Maar zoals in de generale missive van 31 december 1764 gemeld, is op 20 december 1764 besloten om geen was te bestellen. Er was voorraad voor twee jaar en men wilde de bevolking in de moeilijke tijden met vrije handel opbeuren. Dat is het bestuur aanbevolen zonder daarbij de Compagnie te benadelen. [fol. 37] Men verwacht weinig van de aanbidding van verscheidene vorsten om wraak te nemen voor de moord op opperhoofd Hans Albregt van Pluskouw. Zij zijn te zwak om dat zonder hulp van de Compagnie te doen. Daarom, en om de redenen in het nabriefje van 29 januari 1762, is het niet raadzaam gevonden om wraak te nemen. Ondertussen is zeker dat de Oeykoessiërs Van Pluskouw hebben vermoord. Volgens de brief uit Timor van 18 juni 1762 was duidelijk het vuren vanaf de schuit op personen aan het strand de reden. Het lijkt er op dat niet verraad door weggelopen slaven, maar de moordlust van de zwarte Portugezen samen met haat tegen genoemd opperhoofd er achter zaten. [fol. 38] Voor de rest is het gedrag van Compagnies eigen volk de aanleiding tot de moord geweest, hoewel er verder geen kwellingen plaatsvonden. Men denkt dat het hooghartige gedrag van de dienaren wel eens oorzaak van minachting en haat kan zijn geweest. In vervolg op de brief van 8 mei 1765 wordt bericht dat de Compagnie uit de boedel van Van Pluskouw geen schade zal lijden, en zeker niet door het vasthouden van de Batavier, daar dit reeds door zijn bij codicil gemachtigden werd voldaan. Naar aanleiding van de bedreigingen door Heren XVII zijn het opperhoofd van het generale soldijkantoor te Batavia en de soldijboekhouders te Ceylon en Bengalen streng bevolen om dienaren uitsluitend met hun laatste soldijrekening te laten repatriëren. Bij nalatigheid komt de gage ten laste van de verantwoordelijke dienaar. [fol. 39] Tegen de opmerking van Heren XVII dat er in 1762 op een bestelling van 150 maar 50 last rijst zijn geleverd, voert men aan dat daarbij was gerekend op Europese militairen over wie op 11 december 1761 was besloten ze niet te zenden. Omdat er niet meer voor het volk van de Compagnie nodig was en omdat er met verkoop maar weinig verdiend zou zijn, werd er in 1765 op een bestelling van 120 maar 62 last rijst geleverd. Overigens zijn de bestellingen gedurende vele jaren naar behoefte uitgevoerd. Op het verzoek om inlichtingen over een van Timor teruggezonden pak baftas bruin blauw en drie pakken dongries, of poutkas, [fol. 40] die op een bestelling voor 1761/62 daarheen waren gezonden, meldt men dat het pak baftas conform besluit van 27 november 1764 met een verlies van f 128, of 25½ %, is verkocht. Dit is afgeschreven en niet ten laste van de boedel van Van Pluskouw gebracht, omdat er soms verschillen in de verkoopprijs zijn en omdat hij niet meer kan uitleggen waarom hij ze heeft besteld. Naar verwachting kunnen de dongries wel bij gelegenheid zonder verlies verkocht worden. Voor gevraagde inlichtingen over de producten van Sumba wordt verwezen naar de generale missiven van 31 december 1763 en 20 oktober 1764, waar hun nuttelosheid wordt aangetoond.

PALEMBANG

Met genoegen zag men dat Heren XVII het eens zijn met het besluit om voor in 1762 [fol. 41] te Batavia aangevoerde 20.000 pikol tin maar rsd 13 per pikol aan te bieden. In een brief verzocht de sultan en zijn gezanten die naar Batavia kwamen, herhaaldelijk rsd 15 te mogen ontvangen. Bij besluit van 17 mei 1765 is om vele daarbij genoemde redenen